

[SÉBASTIEN CHIÈZE] (MADRID)
AAN [CONSTANTIJN HUYGENS (LONDEN)]
20 JANUARI 1672
6820A

Antwoord op Huygens' brief van 3 december 1671 (**6818**).

Samenvatting: Chièze dankt Huygens voor zijn persoonlijke belangstelling. Hij is het met Huygens eens dat de Spanjaarden schandelijke streken uithalen om maar niet te hoeven betalen.

Door Huygens ontvangen op 10 februari 1672. Over een direct antwoord is niets bekend. Huygens' brief van 17 maart 1672 (**6834**) lijkt eerder een antwoord op het verloren gegane antwoord van Chièze op Huygens' brief van 14 januari 1672 (**6820**).

Datering: Chièze schreef abusievelijk het jaartal 1671 in de datum boven de brief. Uit Huygens' ontvangstnotitie en uit de inhoud blijkt dat het jaartal 1672 moet zijn.

Primaire bron: Leiden, Univ. Bibl., Cod. Hug. 34, map Chièze aan Huygens: brief (dubbelvel, 15x21cm, abcd | -; autograaf).

Vroegere uitgave: Worp 6, nr. 6780, pp. 276-277: volledig.

Namen: Gaspar de Bracamonte y Gusman (graaf van of Peñeranda); William Godolphin; Christiaan Huygens; Geertruida Huygens; Karel II (koning van Engeland); Maria Anna van Oostenrijk; Robert Spencer (graaf van Sunderland); Willem III; Juan Domingo de Zúñiga y Fonseca (graaf van Monterrey).

Plaatsen: Frankrijk; Holland.

Transcriptie

³Madrit, le 20 Janvier ⁴1672.

Je ne tiens nullement conte des lettres que le devoir et l'inclination m'obligent de vous escrire, mais suivant la révérence du pays *pongo ençima de mi cabeza* telles que vous avez la bonté de m'escrire, et je garde ces marques de vostre bienveillance pour les archives de ma famille. Celle du 3e du mois passé y aura la bonne place, et je vous rens très-humbles graces de l'honneur que vous me faites de vous souvenir de moy parmy les caresses de vostre domestique. Je ne doute pas que l'absence de l'illustre *Don Christiano* et la perte de la veue de Madame de Saint-Annelant n'ayent bien modéré vostre joye, et je ressens pour vous le dernier accident, puisque l'autre est réparable à toutes les fois qu'il vous plaira.

Vous avez grande raison, Monsieur, de vous indigner contre les meschan- | b | -tes subtilitez et les lourdes défaites de ces gens icy. On me fait espérer qu'ils marcheront à l'avenir de bonne foy, et je leur prêche en termes très-francs et peu mesnagez la nécessité qu'il y a d'entretenir dans quelque confiance un Prince qui leur peut estre utile. Ils avouent cette vérité, mais nous verrons dans peu de jours s'ils s'apliqueront comme il faut de pratiquer mes leçons, et demain on doit consulter le mémorial que j'ay présenté à la Reyne, dont j'envoyay il y a quelque tems le projet à Son Altesse Sérénissime. Je vous en enverray l'ordinaire prochain une copie en Espagnol.

Pour pousser encore plus les ministres à donner prompte satisfaction à Son Altesse, je mettray en jeu Messieurs les ambassadeurs d'Angleterre, qui me font espérer de merveilles. Je ne doute pas que, s'ils ne conviennent point avec cette couronne, ils ne mettent parmy leurs grièfz | c | l'affaire de Son Altesse, et le peu de cas qu'on aura fait icy de l'intercession du Roy leur maistre. Mais s'ils viennent à un traité, je crains qu'ils ne nous laissent en arrière avec de simples offices, sans effect.

J'ay tousjours creu que dans toute cette levée de boucliers de la France et cette pretendue ligne qu'on suppoce les Anglois seront les plus fins. Leur conduite présente est de donner des alarmes à cette cour et de la mettre en défiance, afin de les engager à s'unir avec eux à haut prix, et mesmes ils font courrir le bruit de

---

3. Ontvangstnotitie van Huygens: <R 10 Februarii 1672>.

4. <1671>.

l'accommodement de la France et de la Hollande, quoyqu'il y ayt peu d'apparence qu'une affaire de cette nature se fut conclue en peu d'heures.

Enfin, Monsieur, je ne tiens ma veue fixe que du costé de la Hollande, car c'est de là et de la considération de Son Altesse Sérénissime que | d | doit venir le salut de nostre prétension icy. Chascun croit que la promotion de Son Altesse opérera beaucoup, et je n'en doute pas. Depuis cette nouvelle les ministres ont pris tout un autre ton, et le Comte de Peñeranda me fit hyer les plus belles protestations du monde, accompagnées de conseilz et admonitions, dont pour l'establissement de sa fortune Son Altesse le devoit conduire par delà. Ils s'excusent tousjours de leur retardement sur celluy des responces du Comte de Monterey, mais à cella je ne sçauois me tenir ou de leur rire au nez, ou de leur dire les véritéz *llanamente*. Cependant, Monsieur, faites suivre, s'il vous plaît, cette année icy d'autant d'autres que je vous en désire celluy qui est avec toute sorte d'obligation, d'attachement et de respect à vous.

Voz Messieurs me sont en reste de beaucoup de lettres, mais au premier jour je les remettray dans le commerce par un acquit général.

Vertaling

Madrid, 20 januari 1672.

Ik tel in het geheel de brieven niet, die de plicht en de behoefte mij nopen u te schrijven, maar, de eerbiedige gewoonte van het land volgend, ⁴leg ik op mijn hoofd⁴ de brieven die u zo goed bent mij te schrijven, en ik bewaar deze tekenen van uw welwillendheid voor mijn familiearchief. Die van de ⁵derde van de vorige maand zal er een goede plaats vinden, en ik dank u nederig voor de eer die u mij toont door aan mij te denken te midden van de liefkozingen van uw familie. Ik twijfel er niet aan dat de afwezigheid van de roemruchte ⁴heer Christiaan⁴ [Huygens] en het verlies van het gezichtsvermogen van ⁶mevrouw van Sint-Annaland uw vreugde zeer zullen hebben getemperd, en ik beklaag u wegens dit laatste ongelukkige feit, omdat het eerste herstelbaar is op ieder moment dat u wilt.

U heeft groot gelijk, mijnheer, dat u verontwaardigd bent over de boosaardige spitsvondigheden en de ernstige misstappen van die lieden hier. Men doet mij hopen dat zij in de toekomst van goede trouw blijk zullen geven, en ik houd hun in zeer openhartige en hen weinig ontziende bewoordingen de noodzaak voor om enig vertrouwen te blijven stellen in een ⁷vorst die hun van nut kan zijn. Zij erkennen deze waarheid, maar wij zullen binnenkort zien of zij mijn lessen op de juiste wijze in praktijk brengen. Morgen moeten zij het memorandum bespreken dat ik de ⁸koningin heb aangeboden en waarvan ik het ontwerp enige tijd geleden aan Zijne Doorluchtige ⁹Hoogheid heb gestuurd. Met de volgende gewone post zal ik u een afschrift in het Spaans zenden.

Teneinde nog meer druk uit te oefenen op de ministers om spoedig genoegdoening te schenken aan Zijne Hoogheid zal ik de heren ¹⁰ambassadeurs van Engeland inschakelen, die mij op wonderen doen hopen. Ik twijfel er niet aan dat zij, als zij niet tot overeenstemming komen met deze kroon, de zaak van Zijne Hoogheid bij hun klachten zullen opnemen, alsook het geringe gebruik dat men hier zal hebben gemaakt van de bemiddeling van de ¹¹koning, hun meester. Maar als zij wel tot een verdrag kunnen komen, vrees ik dat zij ons laten zitten met een eenvoudige bemiddeling, zonder enig resultaat.

Ik heb altijd gedacht dat, in deze hele lichter van Franse afweerschilden, en bij deze voorgewende gedragslijn die men veronderstelt, de Engelsen de slimsten zouden zijn. Hun huidige politiek is het hof in verwarring te brengen en achterdocht te zaaien, teneinde hen ertoe te bewegen met hen tot overeenstemming

---

5. Huygens aan Chièze, 3 december 1671 (6818).

6. Geertruida Huygens.

7. Willem III.

8. Maria Anna van Oostenrijk, koningin van Spanje.

9. Willem III.

10. William Godolphin en Robert Spencer (graaf van Sunderland).

11. Karel II, koning van Engeland.

te komen tegen een hoge prijs. Zij hebben zelfs het gerucht van een vergelijk tussen Frankrijk en Holland in omloop gebracht, hoewel het niet erg waarschijnlijk is dat een zaak van deze aard in weinige uren kan worden beklonken.

Tenslotte, mijnheer, houd ik het oog maar stevig op Holland gericht, want daarvandaan en van de overwegingen van Zijne Doorluchtige Hoogheid moet het welslagen van onze aanspraken hier komen. Iedereen denkt dat de bevordering van Zijne Hoogheid veel zal bewerkstelligen, en ik twijfel daar niet aan. Sedert dit nieuws slaan de ministers een geheel andere toon aan en de ¹²graaf van Peñeranda deed mij gisteren de mooiste verzekeringen van de wereld, vergezeld van adviezen en vermaningen, waardoor Zijne Hoogheid zich ter wille van de vestiging van zijn fortuin zou moeten laten leiden. Zij verontschuldigen zich voortdurend voor hun vertragingen inzake de antwoorden van de ¹³graaf van Monterrey, maar op dat punt kan ik mij nauwelijks weerhouden hen in hun gezicht uit te lachen, of hun ¹⁴duidelijk de waarheid te zeggen.

Intussen, mijnheer, laat u alstublieft dit jaar volgen door zoveel andere als ik u toewens, ik, die met alle soorten van verplichting, aanhankelijkheid en eerbied de uwe ben.

Uw ¹⁴heren [familieleden] zijn mij vele brieven verschuldigd, maar binnenkort ik zal het contact herstellen via een algemene kwijting.

---

12. Gaspar de Bracamonte y Gusman.

13. Juan Domingo de Zúñiga y Fonseca.

14. Constantijn jr., Christiaan en Lodewijk Huygens.